

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/375/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714205896
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714205896.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek senátu JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Boborovej Sninskej, v právnej veci navrhovateľa CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 264 29 705 Česká republika, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni V. A., nar. X.X.XXXX, G. XXXX/XX, XXX XX R., občan SR, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o. Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466, o zaplatenie zmenkovej sumy 1.999,-Eur s príslušenstvom, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 7C/68/2014-43 zo dňa 4. mája 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č.k. 7C/68/2014-43 zo dňa 4. mája 2015 mení tak, že návrh zamietá.

Navrhovateľ je povinný nahradiť odporkyni trovy prvostupňového vo výške 238,39,-Eur na účet právneho zástupcu odporkyne v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Navrhovateľ je povinný nahradiť trovy odvolacieho konania vo výške 578,99 Eur na účet právneho zástupcu odporkyne v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Súd návrh vedľajšieho účastníka na vstup do konania zamietá.

odôvodnenie:

Napadnutým rozhodnutím uložil okresný súd odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.999,-Eur s príslušenstvom, ktorú si ako zahraničná právnická osoba uplatnil titulom zmenkovej sumy, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 1.999,-Eur od 10.11.2010 do zaplatenia, 6% úroku z omeškania ročne zo zmenkovej sumy 1.999,-Eur od 27.12.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 12,10 Eur. Zároveň zaviazal odporkyňu nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 357,90 Eur .

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že navrhovateľ ako indosatár nadobudol všetky práva zo zmenky, ktorú vystavila odporkyňa. Indosovaná zmenka je vlastnou zmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom do jej textu bol zahrnutý záväzok odporkyne zaplatiť na túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu 3.631,07 Eur spolu s 0,25% denným úrokom od 10.11.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Vystaviteľ nezaplatil na zmenke uvedenú sumu, a keďže bola zmenková listina opatrená doložkou „bez protestu“ navrhovateľ nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Zmenku predložil na zaplatenie a keďže od odporkyne získal úhradu 100,-Eur, zvyšok nezaplatennej sumy si uplatnil návrhom na uplatnenie pohľadávky na vzorovom tlačive „A“ podľa čl. 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach

s nízkou hodnotou sporov (ďalej Nariadenie). K návrhu priložil ako dôkaz len originál zmenky, výpis z obchodného registra, plnomocenstvo pre právneho zástupcu, vrátane osvedčenia a registráciu na daň z pridanej hodnoty.

Okresný súd mal za to, že na prejednanie veci je podľa Nariadenia daná jeho vecná a miestna príslušnosť. Podľa článku 19 Nariadenia sa európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, t.j. v prejednávanej veci zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení.

Okresný súd doručoval odporkyňi návrh na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným „C“ tlačivom. Odporkyňa zaslala vyjadrenie k návrhu na uplatnenie pohľadávky zo dňa 19. 6.2016, v ktorom žiadala návrh navrhovateľa zamietnuť, nakoľko vzťah je založený Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX a ide o spotrebiteľský vzťah.

Okresný súd posúdil nárok navrhovateľa podľa článku. I, § 11, § 17, § 48 ods.1 a § 75 zákona číslo 191/1950 Sb. zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pri aplikácii ktorých dospel k záveru, že predložená zmenka obsahuje všetky formálne a materiálne požiadavky, ako to ustanovuje § 75 zákona zmenkového a šekového, a keďže odporkyňa nevzniesla žiadne námietky v zmysle § 17 ods. 1 ani v zmysle § 10 zákona zmenkového a šekového, okresný súd návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a ich náhradu priznal navrhovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu podala odvolanie odporkyňa a žiadala, aby odvolací súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. V odvolaní uviedla, že súd prvého stupňa vôbec neprihliadal na podanie urobené odporkyňou a posudzoval len formálne náležitosti predpokladané zmenkovým zákonom a vydal rozsudok bez ohľadu na námietky odporkyne. Odvolateľka uviedla, že v danom prípade ide o spotrebiteľskú vec a v súlade s judikatúrou Súdneho Dvora EÚ a vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o neplatný právny úkon, mal súd poskytnúť odporkyňi, ako spotrebiteľke ochranu a nevydať predmetný rozsudok. Odvolateľka uviedla, že v predmetnom konaní je zásadnou skutočnosťou posúdenie zmluvy o úvere. Odporkyňa bola presvedčená, že svojou argumentáciou bude mať prvostupňový súd za preukázané a sám na základe tvrdeného dospeje k názoru, že zmenka je zákonným spôsobom spochybnená a rozhodne, že navrhovateľovi neprizná ním uplatnenú zmenkovú sumu vzhľadom na to, že konal na škodu a v rozpore s dobrými mravmi. Navrhovateľ pri nadobudnutí predmetnej zmenky konal na škodu odporkyne, ako dlžníčky zo zmenky, nakoľko vedel, resp. musel vedieť z okolností svojich vzťahov k remitentovi, že zmenka sa týka spotrebiteľského úveru, a že sa jedná o zmenku na rad. Navrhovateľ v tomto prípade konal jednoznačne zlomyseľne a previnil sa aj hrubou nedbanlivosťou, keď o skutočnosti týkajúcej sa reálnej existencie dlhu odporkyne v čase nadobudnutia zmenky vedel. V tejto súvislosti poukázala odporkyňa na rozhodnutia iných súdov s totožným právnym názorom, napr. rozsudok Okresného súdu Martin sp.zn. 15C/221/2013 zo dňa 14.5.2014, rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp.zn. 8C/267/2013 zo dňa 13.1.2014, rozsudok Okresného súdu Topoľčany, sp.zn. 6C/104/2014 - 68 zo dňa 6.2.2015. Zároveň odporkyňa poukázala na ustanovenie § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a na skutočnosť, že predložená zmenka je v rozpore s uvedeným ustanovením § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, a preto je potrebné zmenku ex offio označiť za neplatnú.

Odvolateľka má tiež za to, že je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom. Neprijateľnosť zmenky už bola potvrdená aj viacerými rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 31.5.2011, č.k. 6CoE/69/2011, Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 1.3.2011, č.k. 37Er/7273/2010 a Krajského súdu Trenčín zo dňa 19.4.2012, č.k. 2CoE/6/2012. Tiež poukázala na nemožnosť uzavrieť dohodu o vyplnení zmenky na rad, čo je možné nepriamo vyvodiť aj zo zákazu, ktorý je stanovený v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kde je uvedené, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tiež uviedla, že ak by súd neposudzoval daný vzťah podľa Občianskeho zákonníka a Zákona na ochranu spotrebiteľa, musí posúdiť rozpor s dobrými mravmi podľa Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedené má za to, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, a preto žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa vyjadril k odvolaniu odporkyne a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 91,29,-Eur. Vo vyjadrení uviedol, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Vo vzťahu k navrhovateľovi, ako indosatárovi je preto jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Navrhovateľ uviedol, že súdu predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky náležitosti uvedené v zákone zmenkovom a šekovom. Dokázal ňou jasne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu neboli vznesené žiadne námietky. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Upozornil na ustanovenie článku I. § 17 Zákona zmenkového a šekového, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z uvedeného podľa navrhovateľa jednoznačne vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu s pôvodným majiteľom zmenky. Za určitých okolností je síce prípustné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Navrhovateľ vo vyjadrení odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 25Cdo/1839/2000 zo dňa 22.8.2002 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo právne zhodnej veci navrhovateľa.

Najvyšší súd SR prijal na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v konaniach o nárokoch zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré bolo zverejnené pod č. 93 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2015 v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Zákonom č. 438/2015 Z.z. došlo k zmene a doplneniu zák. č. 99/1963Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej O.s.p.) čl. I., najmä ust. § 79 odsek 3 a 4, § 114 ods. 2, § 372y, ale aj k zmene čl. I., § 17 zák. č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového, ktorá zásadným spôsobom zasiahla do inštitútu zmenky ako abstraktného cenného papiera bez ohľadu na to, kedy došlo vystaveniu samotnej zmenky.

Podľa prechodného ustanovenia § 372y ods.1 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015, ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 O.s.p., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

Podľa § 79 ods. 4 O.s.p., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 114 ods. 2 druhá veta O.s.p., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I v § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. <aspi://module='ASPI'&link='191/1950 Sb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zmenkový a šekový v znení platnom od 23.12.2015, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I v § 17 ods. 2 cit. zákona v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti (napríklad § 52 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%252352'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zákona č. 40/1964 Zb. <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> Občiansky zákonník, § 5a <aspi://module='ASPI'&link='250/2007 Z.z.%25235a'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zákona č. 250/2007 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='250/2007 Z.z.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. <aspi://module='ASPI'&link='372/1990 Zb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 102/2014 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='102/2014 Z.z.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'>) odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

S prihliadnutím na Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015, zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 a zákona č. 438/2015 Z.z., ktorým sa novelizovalo ust. § 79 zák.č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ale aj čl. I. § 17 a § 3a/ zák.č. 191/1950 Zb., § 52 a nasl. zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ako aj § 17 zák. č. 129 /2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, najmä na prechodné ustanovenia k úpravám účinným dňom vyhlásenia tohto zákona v Zbierke zákonov, a to § 372y ods.1 O.s.p., podľa ktorých sa na všetky konania, a teda aj prebiehajúce, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona, vrátane ostatných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské vzťahy, práva a povinnosti z nich vzniknuté a právne predpisy o ochrane spotrebiteľa, vyzval odvolací súd v súlade s § 213 ods. 2 a 3 O.s.p. účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu iných právnych predpisov, ktoré doteraz použité neboli.

Odvolací súd nariadil v tejto veci pojednávanie na deň 30.6.2016, na ktoré predvolal účastníkov konania.

Podaním doručeným okresnému súdu dňa 27.11.2014 oznámilo Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. Banská Bystrica vstup do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu. Okresný súd toto oznámenie nezaslal na vedomie navrhovateľa a v konaní akýmkoľvek spôsobom opomenul toto oznámenie vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Z tohto dôvodu odvolací súd doručil predmetné oznámenie navrhovateľovi, ktorý podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 25.5.2016 vzniesol námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníka.

V podaní zo dňa 29. 6. 2016 navrhovateľ namietal, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky Nariadenia č. 861/2007 na nariadenie ústneho pojednávania, ktoré nie je nevyhnutné na zabezpečenie riadneho súdneho procesu, nakoľko podľa príslušných ustanovení Nariadenia je potrebné prihliadať

na efektivitu a hospodárnosť konania. Konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné a súd nariadi ústne pojednávanie len ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že je potrebné v tejto veci nariadiť pojednávanie, mal podľa navrhovateľa o tom rozhodnúť formou uznesenia. Pokiaľ akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu uplatnenej pohľadávky, žiadal, aby súd pojednávanie odročil, oboznámil ho s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami, ako aj v prípade, ak odporca navrhne vykonať dôkazy alebo ak súd vykoná dôkazy žiadal, aby súd vo veci neukončil dokazovanie, ale aby pojednávanie odročil a navrhovateľa oboznámil s navrhnutými dôkazmi a aby mu umožnil uplatniť právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods.1 O.s.p. a §101 ods. 2 O.s.p. za prítomnosti odporkyne a jej právneho zástupcu a bez prítomnosti navrhovateľa na pojednávaní, ktoré nariadil podľa § 214 ods.1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Odvolací súd neprihliadol na žiadosť navrhovateľa o odročenie pojednávania v prípade, keď odporca v priebehu súdneho pojednávania poprie uplatnenú pohľadávku tak, ako sa to stalo v prejednávanej veci, pretože žiadne nové dôkazy odporkyňa v konaní nenavrhol vykonať a jej argumentácia bola iba reakciou na výzvu krajského súdu podľa § 213 O.s.p., o práve uplatniť námietky podľa Zákona zmenkového a šekového. Odporkyňa na pojednávaní len toto právo, o ktorom ju odvolací súd poučil, využila, keď nesúhlasila s nárokom zo zmenky, pretože si úver vzala ako spotrebiteľka. Na pojednávaní uviedla, že zo samotnej žiadosti o poskytnutie úveru vyplýva, že žiadosť podávala ako fyzická osoba - spotrebiteľka s dátumom narodenia a nie, ako uviedol na úverovej zmluve právny predchodca navrhovateľa s označením s IČOM. Pracovníčka predchodcu navrhovateľa sa jej len pýtala, či nemá aj IČO, a keď jej ho oznámila, sama ho dopísala do úverovej zmluvy. Odporkyňa tiež poukázala na to, že úver si zobrala na zaplatenie nedoplatku plynu v jej rodinnom dome, čiže finančné prostriedky neboli poskytnuté na jej podnikateľskú činnosť.

Zo spisového materiálu a z dokazovania vykonaného odvolacím súdom prečítaním listín tak, ako to vyžaduje § 129 ods. 1 O.s.p., a to zmenky vystavenej odporkyňou vo S. dňa 2.9.2009 v prospech zmenkového veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 358 07 598, Pribinova 25, Bratislava zistil, že sa odporkyňa ako vystaviteľka zaviazala zaplatiť pri jej predložení na rad spoločnosti Pohotovosť s.r.o. Bratislava sumu 3.631,07 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne zo sumy 3.631,07 Eur od 10.10.2010 do zaplatenia. Zmenka obsahuje údaj „bez protestu“ s poznámkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Odporkyňa je na zmenke identifikovaná ako vystaviteľka adresou, IČOM a jej podpisom. Zmenka je vypísaná na predtlačenom formulári, rukou sú na nej dopísané údaje o mieste a dátume vystavenia, číslo zmluvy, ako aj údaje o odporkyňi, zatiaľ čo zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Na rube zmenky je údaj o indosácii: „namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25A, Praha, ČR, IČO: 264 297 05“ s podpisom konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. T. N.. Zmenka obsahuje v pravom hornom rohu č. XXXXXXXXXX.

Odvolaciemu súdu je z úradnej činnosti známe, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. vedie voči dlžníkom ako veriteľ, ale aj ako remitent exekučné konania a k návrhu na výkon rozhodnutí prikladá Zmluvy o úvere, návratnosť ktorého bola zabezpečená vlastnou blankozmenkou, preto si odvolací súd postupom podľa § 129 ods. 2 O.s.p. vyžiadal za účelom vykonania dokazovania z exekučného spisu vedeného Okresným súdom Zvolen Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 2.12.2009, ktorá obsahuje odkaz na Všeobecné podmienky poskytnutia úveru nachádzajúce sa na rube tejto zmluvy a v nich obsiahnutú Dohodu o vyplnení zmenky.

Z jej obsahu odvolací súd dokazovaním zistil, že odporkyňi bol spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. Bratislava poskytnutý úver vo výške 1.700,- Eur. Odporkyňa ako dlžníčka sa v nej zaviazala zaplatiť spoločnosti Pohotovosť s.r.o. sumu 1.700,- Eur zvýšenú o poplatok 1.480,- Eur v celkovej sume 3.180,- Eur v 12 mesačných splátkach po 265,- Eur mesačne počnúc dňom 2.1.2010. Zmluva o úvere bola uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka dňa 2.12.2009, kedy bola podpísaná odporkyňou ako vystaviteľkou aj zmenka, a to vo forme blankozmenky. Dlžník podpísal prehlásenie a súhlas so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru (ďalej VPPÚ), ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy, ku ktorým nemal žiadne výhrady. Zmluva o úvere neobsahuje žiadne úroky z úveru a ani ročnú percentuálnu mieru nákladov.

Z čl. 14 VPPÚ, ktorými tiež odvolací súd vykonal dokazovanie vyplýva, že tento obsahuje Dohodu o vyplnení zmenky, v ktorej sa dlžník ako vystaviteľ zmenky zaviazal vystaviť na zabezpečenie peňažného záväzku, ktorý vyplýva z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent (Pohotovosť s.r.o.) najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Dohodli sa tiež, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplnil na zmenke remitent tak, že ním bol deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh, s čím odporkyňa súhlasila, keď na prednej strane zmluvy o úvere obsah všeobecných podmienok prehlásených za súčasť zmluvy o úvere akceptovala.

Odvolací súd tiež zistil, že navrhovateľ, ako zahraničná právnická osoba podal na predtlačenom formulári A podľa bodu 4.4.2. Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.07.2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie) na súd návrh na zaplatenie zmenky ako indosatár, na ktorého bola zmenka remitentom potom, ako ju vyplnil, indosovaná. Navrhovateľ na preukázanie nároku zo zmenky predložil s návrhom originál vyplnenej vlastnej zmenky „na rad“, vystavenej odporkyňou. Žiadne iné listiny, navrhovateľ súdu nepredložil.

Podľa článku 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.07.2007 o Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie) pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. 5 ods.1 Nariadenia je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadá niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Keďže toto súdne konanie sa vedie v Slovenskej republike, riadi sa zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom v čase rozhodovania.

Vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci, považoval odvolací súd za potrebné nariadiť podľa článku 5 bod 1 v spojení s článkom 7 bod 1 písm. c) Nariadenia č. 861/2007/ES ústne pojednávanie, pričom nebol povinný osobitným uznesením rozhodnúť o nariadení pojednávania, len ak by odmietal žiadosť niektorého z účastníkov na nariadenie pojednávania, čo sa v prejednávanej veci nestalo.

Odvolací súd predovšetkým uvádza, že aj keď si v prebiehajúcom konaní o nároku zo zmenky uplatnil navrhovateľ právo podľa Nariadenia, ktoré je právnym predpisom Európskeho spoločenstva s priamym účinkom, jeho právna úprava nevyklučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory. Pri postupe podľa Nariadenia je súd povinný rovnako, ako aj podľa vnútroštátnej úpravy rešpektovať právo na spravodlivý proces. Z článku 19 Nariadenia vyplýva, že pokiaľ Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že v prejednávanej veci je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy a ustanovenia použiteľné v slovenskom právnom poriadku, a teda aj § 79 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015 a súbežne zohľadniť ochranu slabšej strany v konaní práve preto, že z vecnej pôsobnosti nevyklučuje spotrebiteľské spory, v ktorých môže byť spotrebiteľ účastníkom ako na strane navrhovateľa, tak aj na strane odporcu.

Odvolací súd sa vzhľadom na uvedenú zmenu právnej úpravy musel odkloniť od doterajšieho právneho názoru, vyjadreného vo svojich rozhodnutiach (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43 CoZm 10/2013-131 zo dňa 21.11.2013, č.k. 43 CoZm 50/2014 zo dňa 20.11.2014) vydaných v konaniach o nároku z indosovanej zmenky, v ktorých oprávnenosť posudzoval len podľa Zákona

zmenkového a šekového a nerozhodoval o ňom ako o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý zmenka zabezpečovala, pretože bol toho názoru, že účastníci sporu nemali postavenie ako zmluvné strany kauzálneho (úverového) vzťahu, a teda ako dlžník alebo veriteľ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže navrhovateľ ako majiteľ zmenky, ktorú nadobudol indosamentom voči odporcovi, ako vystaviteľovi zmenky nie je v postavení dodávateľa, a preto ani odporca nemohol mať v zmenkovom spore postavenie spotrebiteľa. Zo samotnej zmenky nie je možné určiť, aký charakter mal právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu, preto ani nebolo možné určiť, či odporca mal alebo nemal pri vystavení zmenky postavenie spotrebiteľa. Rovnaký záver o abstraktnom charaktere zmenky vyplýval aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/V/31/2010 zo dňa 24.5.2012, na ktoré odvolací súd odkazoval.

S prihliadnutím na aktuálnu právnu úpravu Občianskeho súdneho poriadku, ktorá je účinná od 23.12.2015 a na prechodné ust. § 372y, podľa ktorého sa aj na konania začaté pred dňom účinnosti zák.č. 438/2015 Z.z., ktorým bola zmena § 79 v ods.3 a 4, ako aj v § 17 ods. 1 a 2 zák.č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového zavedená, sa aj na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné do jeho účinnosti. Z obsahu § 79 vyplýva, že v konaniach o nárokoch zo zmenky vedených proti odporcovi, ktorý je fyzickou osobou je aj ten navrhovateľ, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, povinný preukázať skutočnosti, ktoré sa týkajú vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov s odporcom tak, že k návrhu musí pripojiť zmenku a ďalšie listiny, ktoré sú potrebné na uplatnenie práva z nej a ak bola zmenka vystavená na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, je povinný pripojiť k návrhu aj túto zmluvu. Podľa § 79 ods.4 O.s.p. v prípade, že navrhovateľ nepredloží na preukázanie svojho nároku zo zmenky aj písomnú zmluvu uzavretú medzi dlžníkom a veriteľom a zmenka má zabezpečovací charakter k pohľadávke vyplývajúcej z tejto zmluvy, platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom voči odporcovi, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z novelizovaného ust. § 17 ods.1 zák.č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového v platnom znení vyplýva, že ak je odporcom zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je možné vždy robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Z ods.2 cit. ust. vyplýva, že v konaní o nároku zo zmenky, aj keď zmenkový dlžník, ktorý má postavenie spotrebiteľa, a ktorý podpísal ako vystaviteľ zabezpečovaciu zmenku žiadne kauzálne námietky nepodá, musí súd z úradnej povinnosti prihliadnuť na všetky relevantné skutočnosti, ktoré vyplývajú napr. z § 52 zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, z § 5a) zák.č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj na iné právne predpisy, na ktoré § 17 ods.2 cit. zák. odkazuje a ak takéto skutočnosti odôvodňujú námietky odporcu, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, tzv. kauzálne námietky, ktoré by odporca mohol v prejednávanej veci uplatniť aj v situácii, keď tak neurobí, musí súd ex offo na všetky rozhodujúce skutočnosti, ak zaviazanosť odporcu zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, prihliadnuť. Zákon tak expressis verbis zavádza povinnosť súdu skúmať, či v rámci uplatneného nároku zo zmenky, táto nevznikla zo vzťahu so spotrebiteľom.

Pre samotné posúdenie uplatneného nároku zo zmenky je preto zásadný záver, či je správne tvrdenie odporkyne o tom, že Dohoda o vyplnení zmenky je pre rozpor so zákonom neplatná, rovnako ako je neplatná aj zmenka, z ktorej si navrhovateľ uplatňuje zmenkové nároky.

Podľa § 48 ods. 1 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokami, ak boly dojednané;
2. šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;
3. trovy protestu a podaných zpráv, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu 25.03.2010 v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou

veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa ods. 7 cit. ust. veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 3 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej OZ), výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej OZ) je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru, že zmenka vystavená dlžníčkou ako zmenka vlastná spĺňa všetky formálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového a je zmenkou platnou. Odporkyňa ju vystavila ako zmenku na rad s doložkou bez protestu, ktorá zabezpečovala splnenie jej záväzku zo zmluvy o úvere, ktorú uzavrela v postavení spotrebiteľa, pričom sa nejedná o spotrebiteľský úver na kúpu, výstavbu, opravu alebo údržbu nehnuteľností. Napriek skutočnosti, že na úverovej zmluve bola odporkyňa identifikovaná aj IČOM, je identifikovaná aj rodným číslom, pričom odporkyňa v konaní preukázala, že v žiadosti o úver uviedla len svoje rodné číslo, dátum narodenia, číslo občianskeho preukazu, na základe čoho si odvolací súd osvojil tvrdenie odporkyne, že úver brala ako spotrebiteľka nie na podnikateľské účely, nakoľko navrhovateľ v konaní nepreukázal opak.

Zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá bola veriteľom vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky obsiahnutej v bode 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej vopred veriteľom Pohotovosť s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o. Bratislava“, bol na nej vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25% denne, údaj o splatnosti v prospech veriteľa Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke bola zmenková suma a dátum začiatku úročenia dopísané neskôr, a to až po podpísaní zmenky odporcom ako vystaviteľom. Zmenka bola remitentom POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava prevedená nedatovaným indosamentom na navrhovateľa.

Odvolačný súd v tejto súvislosti uvádza, že v čase uzavretia zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX dňa 2.12.2009, kedy došlo aj k vystaveniu blankozmenky a Dohody o vyplnení zmenky odporkyňou, ktorú odporkyňa osobitne nepodpísala, nebolo používanie zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch zásadne vylúčené. Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere dňa 2.12.2009 sa v súvislosti s poskytovaním úveru spotrebiteľovi zakazovalo len splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, avšak musel postupovať tak, aby boli zachované všetky práva dlžníka ako spotrebiteľa, ktoré zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyplývajú. Príslušenstvom sa zo zákona rozumelo vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Z odvolacím súdom vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že zmluva o úvere uzavretá medzi navrhovateľom a odporkyňou je zmluvou spotrebiteľskou, pretože ju na jednej strane uzatvorila spoločnosť Pohotovosť s.r.o., predmetom činnosti ktorej je poskytovanie úverov a ktorá vystupuje vo vzťahu k odporkyňi v pozícii podnikateľa, ktorý je dodávateľom a na druhej strane ju uzavrela odporkyňa ako fyzická osoba, ktorá žiadala o poskytnutie finančných prostriedkov pre vlastnú potrebu, ako spotrebiteľka. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou a v záujme obstarania si finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPPÚ na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Z úverovej zmluvy nesporne vyplýva, že v nej nebola uvedená žiadna sadzba úroku z úveru, pretože sumu, ktorú spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. poskytla odporkyňi, zvýšil veriteľ len o sumu poplatkov bez toho, že by bližšie špecifikoval ich druh, pričom celková suma na vrátenie odporkyňou dosahovala podľa úverovej zmluvy dvojnásobok a podľa sumy vyplnenej spoločnosťou POHOTOVOSŤ s.r.o. ako remitentom do zmenky takmer trojnásobok sumy úveru. Súčasťou zmluvy o úvere neboli ani podmienky uplatňovania úrokovej sadzby, index alebo referenčná úroková sadzba ani RPMN - ročná percentuálna miera nákladov tak, ako to v tom čase vyžadoval zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 2. V zmysle § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že nielen zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, ale spotrebiteľskou zmluvou je aj zmenková dohoda, ktorá je obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky začlenennej do čl. 14 VPPÚ, a to v zmysle definície obsiahnutej v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. bol povinný pri vystavení blankozmenky, ktorá síce v tom čase úplnou zmenkou ešte nebola (zmenkou sa blankozmenka stala až doplnením chýbajúcich údajov o výške zmenkovej sumy a o jej splatnosti), avšak nesporne tak, ako to vyplýva z Dohody o vyplnení zmenky mala zabezpečovací charakter, pretože zabezpečovala splnenie spotrebiteľského úveru, postupovať tak, aby dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti prípadnému novému nadobúdateľovi zmenky, akú by bol mal voči pôvodnému veriteľovi a zároveň remitentovi zmenky, t.j. voči POHOTOVOSŤ s.r.o. Ak uzatvárala spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. ako veriteľ a pôvodný remitent s dlžníkom Dohodu o vyplnení zmenky, a teda zmenkovú dohodu tak, že dlžník vystaví v jej prospech zmenku bez toho, že by bolo z tejto zmenkovej dohody zrejmé, že vystavuje blankozmenku, že táto je vystavená výslovne „na rad“, tzv. ordre zmenka, a teda že sa nejedná o zmenku „nie na rad“, tzv. rekta zmenku a že by bolo z obsahu tejto dohody jasne, určite a zrozumiteľne zrejmé, že dlžník mal vedomosť o tom, aké dôsledky pre neho vystavenie blankozmenky na rad spôsobí a akú celkovú sumu bude musieť na zmenku zaplatiť, zhoršil podľa názoru odvolacieho súdu postavenie odporkyne, a tým aj jej obranu voči novým nadobúdateľom zmenky, na ktorých mohol pôvodný majiteľ kedykoľvek, aj bez súhlasu odporkyne ako zmenkovej dlžníčky zmenku previesť. Takýmto konaním obmedzil práva dlžníka zo zmenky podať tzv. kauzálne námietky, na ktoré by bol mal právo podľa čl. I § 17 ZZŠ v znení účinnom do 23.12.2015 vo vzťahu k novému nadobúdateľovi zmenky. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na navrhovateľa nedatovaným indosamentom, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy aj so zmenkovými úrokmi a zmenkovou odmenou, pričom okrem iného uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu a odporca ako vystaviteľ ním uplatnenú sumu nezaplatil.

Keďže si navrhovateľ v konaní uplatnil nárok zo zmenky, musel odvolací súd podľa § 17 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového z úradnej povinnosti prihliadnuť na všetky námietky, ktoré odporkyňa uplatnila, ale aj na tie, ktoré by bola mohla odporkyňa v konaní uplatniť najmä v súvislosti s Dohodou o vyplnení zmenky, na základe ktorej bola zmenka veriteľom a remitentom vyplnená a následne indosovaná na navrhovateľa.

Aj keď právna úprava týkajúca sa vystavenia zabezpečovacích zmeniek vyplývajúca z § 4 ods.6 zák.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v čase vystavenia zmenky nezakazovala ich vystavenie, je možné nepriamo odvodiť nemožnosť veriteľa uzatvárať takú zmenkovú dohodu, účelom ktorej bolo použitie zmenky „na rad“ zo zákazu stanoveného v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a teda neprijateľné podmienky.

Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá medzi odporkyňou a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. bola vyhotovená dopredu na predtlačenom formulári rovnako, ako aj Zmluva o úvere a bola začlenená do VPPÚ drobným písmom a medzi množstvo iných dojednaní, ktoré sa nachádzali na jej zadnej strane. Táto spoločnosť ako veriteľ podmienila poskytnutie úveru vystavením blankozmenky odporkyňou, pričom tento dôležitý údaj, že odporkyňa vystavuje blankozmenku výslovne v Dohode o vyplnení zmenky neuviedla. Neuviedla tak dostatočne určito, jasne a zrozumiteľne všetky zmluvné podmienky ohľadom výšky a spôsobu platenia zmenkovej sumy pre odporkyňu. Podstatné je aj to, že výška zmenkovej sumy v čase jej vyplnenia závisela výlučne od veriteľa, o ktorej nemala odporkyňa vopred žiadnu vedomosť. Jej obsahom bol najmä súhlas vystaviteľa s tým, aby mohol veriteľ vyplniť do blankozmenky údaj o výške zmenkovej sumy a jej splatnosť. Odporkyňa nebola Dohoda o vyplnení zmenky vôbec predložená na podpis, rovnako ako ani VPPÚ.

Dohoda o vyplnení zmenky nebola dohodnutá individuálne, preto spĺňa všetky zákonné predpoklady neprijateľnej podmienky tak, ako ju má na mysli úprava obsiahnutá v § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak podmienky platenia zmenky neboli dojednané individuálne, ide o neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Takéto dojednanie, ktoré umožnilo veriteľovi - dodávateľovi len z toho dôvodu, že odporkyňa musela na zabezpečenie návratnosti úveru vystaviť blankozmenku „na rad“, previesť zmenku na tretiu osobu, proti ktorej sa spotrebiteľ nemohol brániť, resp. len s problémami a nemohol vzniesť voči novému majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky podľa § 17 ZZŠ v znení do dňa 22.12.2015, ktoré by inak, ak by veriteľ nebol mohol zmenku previesť, a teda keby ju bol vystavil ako rekta zmenku, bol mohol voči veriteľovi a remitentovi zmenky vzniesť, posúdil odvolací súd ako konanie, ktoré obchádza účel právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

V prípade zmenky „na rad“ totiž dochádza jej jednoduchým prevodom k podstatnému sťaženiu postavenia zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, pretože pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom v konaní, ktoré voči nemu už vedie nový majiteľ zmenky, musel splniť podmienky v zmysle cit. § 17 ods. 1 ZZŠ platného do 22. 12. 2015.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že ak nebola v zmenkovej dohode obsiahnutej v Dohode o vyplnení zmenky vylúčená prevoditeľnosť zmenky rubopisom, potom takáto dohoda - zmluva obsahovala dojednanie, ktoré nesporne spôsobuje na ujmu spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, nemôže spĺňať náležitosti individuálne dohodnutej podmienky úverovej zmluvy, a preto je pre rozpor s § 52 ods. 2 OZ neplatná.

Okrem toho, že odvolací súd posúdil Dohodu o vyplnení zmenky ako neplatnú pre rozpor s § 52 ods. 2 v nadväznosti na § 53 ods. 1 OZ, je neplatnou aj podľa § 39 OZ, pretože bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.Z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu 3.12.2009. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená vo VPPÚ umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma bola v čase vyplnenia ponechaná výlučne na vôli veriteľa, ktorý do nej doplnil úroky, poplatky a zmluvné pokuty, na zaplatenie ktorých veriteľovi a remitentovi právo nevzniklo, v dôsledku čoho odvolací súd posúdil úver ako bezúročný a bez poplatkov.

Takýto právny názor odvolacieho súdu vyplývajúci z gramatického výkladu § 52 ods. 1 a 2 a 53 ods. 1 OZ, ale aj § 4 zák. o spotrebiteľských úveroch v znení do prijatia zák. č. 129/2010 Z.z., keďže každý

veriteľ je povinný si počínať tak, aby boli zachované práva dlžníka, a naopak tá istá povinnosť platí aj pre dlžníka vo vzťahu k právam veriteľa.

Spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. týmto nepostupovala zákonným spôsobom, keď uzavrela s odporkyňou zmenkovú dohodu - zmluvu o kauze zmenky, t.j. o dôvode, pre ktorý odporkyňa vystavila v prospech spoločnosti vlastnú blankozmenku „na rad“ (ordre zmenku), a nie zmenku - „nie na rad“ (rekta-zmenku).

Zmenka nie je zmluvou, preto zmenková dohoda obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky nespôsobuje jej neplatnosť podľa Zákona zmenkového a šekového, avšak zakladá dôvodnú obranu vo forme kauzálnych námietok dlžníka proti povinnosti zaplatiť zmenku nielen remitentovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju ani nesmel podľa ustanovenia § 4 ods.6 zák. 258/2001 Z.z. prijať. Pritom navrhovateľovi muselo byť pri indosácii zmenky od spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. zrejmé, že ak sú zmenkovými dlžníkmi výlučne fyzické osoby a ak boli na zmenkách uvedené čísla zmluvy, že tieto boli vystavené na zabezpečenie návratnosti peňažných prostriedkov pre pôvodného majiteľa prevádzanej zmenky, ktorý bol aj veriteľom dlžníka, inak by nebol mal informácie o tom, koľko zo zmenkovej sumy na splátky úveru už dlžník spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. zaplatil a o akú sumu zníži ním uplatňovaný nárok zo zmenky. Musel preto vedieť, že sa jedná o zabezpečenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru, keď v niektorých návrhoch žaloval nielen znížené sumy o splátky úveru, ale aj len zmenkovú úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSŤ, s. r. o. Vedel nielen to, že sa jedná o zmenky „na rad“, keďže boli na neho indosované, ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, bez ktorej by len ťažko mohol zo samotnej zmenky zistiť všetky relevantné údaje pre uplatnenie nárokov zo zmenky.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že záväzok odporkyne, ako spotrebiteľky k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný, v dôsledku čoho nemohol pôvodný majiteľ previesť na nového nadobúdateľa zmenky práva, ktoré platne nenadobudol. Aj keď odporkyňa nesúhlasila so zaplatením zmenky a úrokov, skutočnosti odôvodňujúce námietky, že jej zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou na ujmu jej práv ako spotrebiteľa, ktoré tiež namietala zisťoval ex offo aj odvolací súd a na všetky relevantné skutočnosti vykonal v intenciách platného a účinného ust. § 17 ods. 1 a 2 ZZŠ, ktorý mu uložil tieto skúmať vždy, a teda nielen u tých zmenkových nárokoch, ktoré boli uplatnené na súde po 23.12.2016, ale aj pred týmto dátumom, podrobné dokazovanie. Navrhovateľ netvrdil, ale ani v konaní pred odvolacím súdom nevyvrátil domnienku predpokladanú v § 79 ods. 4 O.s.p., že zmenka nemala zabezpečovací charakter a že nebola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, preto platí, že nárok zo zmenky si navrhovateľ uplatnil voči odporkyni, ktorá je fyzickou osobou so zmenky, ktorá zabezpečovala spotrebiteľský úver, vzniknutý na základe spotrebiteľskej zmluvy. Zo všetkých rozhodujúcich skutočností, ktoré odvolací súd z Dohody o vyplnení zmenky zistil vyplýva, že pre rozpor Dohody o vyplnení zmenky so zákonom nie je odporkyňa povinná ako dlžník jej majiteľovi na zmenku plniť.

Zmenkový úrok 0,25% denne, ktorého ročná sadzba dosahuje až 91,25% je nielenže dohodnutý v rozpore s dobrými mravmi, čo je v hrubom nepomere k poskytnutému plneniu, ako aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas, ale je dohodnutý aj neplatne, pretože zmenka nie je zmluva.

Odvolací súd rozhodnutie okresného súdu v časti, podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietol.

Nakoľko okresný súd, ako už bolo uvedené opomenul zaoberať sa oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka do konania na strane odporkyne a navrhovateľ odvolaciemu súdu vzniesol námietku neprípustnosti účasti, odvolací súd dospel k záveru, že v čase rozhodovania vo veci samej odvolacím súdom, keď odporkyňa je zastúpená zástupcom je vedľajšie účasti na jej strane nedôvodné, a preto návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania zamietol.

Navrhovateľ zaslal odvolaciemu súdu podanie zo dňa 29.6.2016 nazvané „ odpoveď na výzvu súdu“, ktoré bolo odvolaciemu súdu doručené až dňa 1.7.2016, teda po vyhlásení rozsudku, a preto odvolací súd k nemu neprihliadol.

O trovách prvostupňového konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že priznal právnomu zástupcovi odporkyne trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci po 91,29 Eur a dvakrát 8,04 Eur režijný paušál, t.j. za dva úkony urobené v roku 2014, a to príprava a prevzatie zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a vyjadrenie odporcu k návrhu na uplatnenie pohľadávky zo dňa 19.6.2014. Trovy právneho zastúpenia sú vypočítané v zmysle Vyhlášky č. 655/2004 Z.z., teda trovy prvostupňového konania predstavujú sumu 198,66 Eur plus 20 % DPH, v sume 39,73 Eur, t.j. celkom v sume 237,98 Eur. Odvolací súd priznal odporkyni trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní v celom rozsahu, nakoľko odporkyňa mala v spore úspech.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že priznal odporkyni, ako v odvolacom konaní úspešnej trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci po 91,29 Eur, t.j. za odvolanie odporkyne proti rozsudku zo dňa 24.6.2015 a za účasť na pojednávaní dňa 30.6.2016. Zároveň jej za tieto úkony priznal právo na náhradu režijného paušálu jedenkrát 8,39 Eur a jedenkrát 8,58 Eur. Trovy právneho zastúpenia teda predstavujú sumu 199,55 Eur. Odporkyňa si zároveň uplatnila v zmysle § 17 ods. 1 Vyhlášky č. 655/2004 Z.z. právo na hotové výdavky za 12 polhodín po 14,30 Eur, za účasť na pojednávaní dňa 30.6.2016, čo predstavuje sumu 171,60 Eur. Taktiež si uplatnila cestovné podľa § 15 písm.a) a § 16 ods. 4 citovanej vyhlášky, ako aj v zmysle zákona č. 283/200 Z.z. o cestovných náhradách a v zmysle opatrenia č. 632/2008 Z.z. o sumách základnej náhrady za používanie cestovných motorových vozidiel pri pracovných cestách. Cestovné si uplatnila za 2 x 228 km, teda celkom odjazdených 456 km pri spotrebe 6,20 Eur pohonných hmôt na 100 km, pričom cena benzínu za 1 liter je 1,264 Eur. Odvolací súd zistil, že z Banskej Bystrice do Košíc a späť je 213 km, teda odporkyni vzniká nárok len za 426 odjazdených km. Spotrebovaných bolo teda 26,412 litrov benzínu, čo predstavuje spotrebu pohonných hmôt v sume 33,38 Eur. Taktiež si uplatnila právo na náhradu amortizácie, čo pri 426km a sadzbe 0,183 Eur na km predstavuje sumu 77,96 Eur, teda cestovné celkom predstavuje sumu 111,34 Eur. Nakoľko právny zástupca odporkyne preukázal, že je platiteľom DPH, súd priznal právnomu zástupcovi odporkyne aj 20 % DPH, teda v sume 96,50 Eur. Celkom teda trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní spolu s hotovými výdavkami a cestovným predstavujú sumu 578,99 Eur vrátane DPH. Odvolací súd mal za to, že ide o účelne vynaložené trovy, a preto jej ich priznal tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Rozsudok bol jednohlasne schválený členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.